

# Indholdsfortegnelse

<b>1. Indledning</b> .....	<b>3</b>
<b>2. Generelt</b> .....	<b>4</b>
<b>3. Bygningmæssige forhold</b> .....	<b>5</b>
<b>3.1. Bygningernes beliggenhed og funktion</b> .....	<b>5</b>
<b>3.2. Beboelsesafdelinger</b> .....	<b>5</b>
<b>3.3. Øvrige rum</b> .....	<b>6</b>
<b>3.3.1. Computerrum og bibliotek</b> .....	<b>6</b>
<b>3.3.2. Storkøkken og spisesal mv.</b> .....	<b>6</b>
<b>3.3.3. Dagligstue</b> .....	<b>7</b>
<b>3.3.4. Motionsrum og billardrum</b> .....	<b>7</b>
<b>3.3.5. Kælder</b> .....	<b>7</b>
<b>3.4. Øvrige bygninger</b> .....	<b>8</b>
<b>3.4.1. Stalde</b> .....	<b>8</b>
<b>3.4.2. Værksteder mv.</b> .....	<b>8</b>
<b>3.4.3. Omklædningsrum mv.</b> .....	<b>9</b>
<b>4. Belæg og klientel</b> .....	<b>10</b>
<b>5. Beskæftigelse</b> .....	<b>10</b>
<b>6. Fritidsaktiviteter</b> .....	<b>11</b>
<b>7. Forplejning og opholdsbetaling</b> .....	<b>12</b>

<b>8. Lægebetjening .....</b>	<b>13</b>
<b>9. Kontakt til omverdenen.....</b>	<b>13</b>
<b>10. Husordenens bestemmelser om udgang og talsmandsordning.....</b>	<b>14</b>
<b>10.1. Udgang .....</b>	<b>14</b>
<b>10.2. Talsmandsordning .....</b>	<b>16</b>
<b>11. Aviser .....</b>	<b>17</b>
<b>12. Euforiserende stoffer .....</b>	<b>18</b>
<b>13. Medarbejdere .....</b>	<b>18</b>
<b>14. Tilbageførsel/bortvisning og gennemgang af sager om tilbageførsel.....</b>	<b>19</b>
<b>14.1. Sag nr. 1 .....</b>	<b>21</b>
<b>14.2. Sag nr. 2 .....</b>	<b>23</b>
<b>14.2.1. Advarslen den 6. september 2001:.....</b>	<b>24</b>
<b>14.2.2. Advarslen den 8. oktober 2001: .....</b>	<b>26</b>
<b>14.2.3. Overførslen den 18. oktober 2001 til moderinstitutionen: .....</b>	<b>27</b>
<b>14.3. Sag nr. 3 .....</b>	<b>28</b>
<b>14.4. Anvendelsen af disciplinærbekendtgørelsens §§ 5-9 i kriminalforsorgens         pensioner .....</b>	<b>31</b>
<b>14.5. Samtykkeerklæringer .....</b>	<b>31</b>
<b>15. Samlet vurdering.....</b>	<b>32</b>
<b>16. Opfølgning .....</b>	<b>32</b>
<b>17. Underretning .....</b>	<b>33</b>

## 1. Indledning

Den 1. januar 1997 trådte lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand i kraft. Efter § 18 i loven kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed og ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Efter lovens § 7, stk. 1, omfatter ombudsmandens virksomhed alle dele af den offentlige forvaltning.

Som et led i denne inspektionsvirksomhed foretog jeg (retschef Jens Møller) og to af embedets øvrige medarbejdere på ombudsmandens vegne den 7. december 2001 inspektion af Pensionen Lyng.

Inspektionen bestod af en indledende og en afsluttende samtale med pensionens ledelse og en rundgang i pensionen. Pensionens beboere var forud for inspektionen blevet gjort bekendt med inspektionen og muligheden for i den forbindelse at få en samtale med mig og mine medarbejdere om generelle forhold vedrørende institutionen eller den pågældendes egne forhold. Ingen af beboerne havde imidlertid ytret ønske om en samtale.

Under inspektionen modtog jeg efter anmodning kopi af de sager om tilbageførsel mv. som pensionen har haft i perioden fra straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden den 1. juli 2001 indtil pensionen modtog varslingen om inspektionen den 2. november 2001. Der er tale om tre sager som gennemgås under punkt 15.

I tilslutning til inspektionen udarbejdede jeg et referat af samtalerne med pensionens ledelse og et notat om mine iagttagelser under rundgangen i pensionen.

Med brev af 20. december 2001 sendte jeg det nævnte materiale til pensionen idet jeg bad om at modtage eventuelle bemærkninger eller tilføjelser inden en måned. Pensionen har ved brev af 4. ja-

nuar 2002 fremsat bemærkninger til enkelte punkter i referatet af den indledende samtale. Disse bemærkninger er indarbejdet i rapporten.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Pensionen Lyng og Direktoratet for Kriminalforsorgen til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Direktoratet for Kriminalforsorgen har i et brev af 6. september 2002 haft en enkelt bemærkning til den foreløbige rapport. Direktoratets oplysning er indføjet i denne rapport.

## **2. Generelt**

Pensionen Lyng er en pension under kriminalforsorgen med plads til 32 beboere. Pensionen blev oprettet i 1904. Den ældste bygning, der stadig anvendes, er opført i 1916.

Beboerne i pensionen er fortrinsvis udstationerede. Pensionen modtager endvidere en del betinget dømte med vilkår om ophold på egnet institution, herunder sædelighedsdømte med vilkår om behandling. Sidstnævnte vil typisk have ophold på fængselsvilkår i den første tid.

Der er også prøveløsladte blandt pensionens beboere. Endvidere er der jævnligt beboere i varetægtsurrogat.

Pensionen er beliggende i landzone ud til landevejen mellem Skarrild og Sdr. Omme. Der er adgang til pensionen via Sdr. Ommevej og Timlundvej. Der er to km til den nærmeste landsby (Spandet). Det blev under inspektionen oplyst at pensionen har et godt forhold til lokalsamfundet.

### **3. Bygningsmæssige forhold**

#### **3.1. Bygningernes beliggenhed og funktion**

Pensionen udgøres af et antal bygninger beliggende i en nord/sydgående akse og vest for denne. Pensionens administrationsbygning og beboelsesafdelinger er placeret længst mod nord i akse omkring en grusbelagt parkeringsplads. Pensionens savværk og mølleri mv. er placeret i aksens midte, mens staldene mv. er placeret længst mod syd. Mod vest ligger bl.a. pensionens maskinhus og værksteder og endvidere de to beboelsesannekser.

Beboelsesannekserne er to mindre, selvstændige parcelhuse på godt 80 m<sup>2</sup> med tilhørende garage og overdækket terrasse. Derudover er der tre beboelsesafdelinger som hver har plads til 8-10 beboere. Beboelsesafdelingerne ligger i to ens rektangulære bygninger (afdeling Nord og Syd) og på førstesalen af en større bygning der også rummer pensionens storkøkken, vaskeri, spisesal, personalets kaffestue og beboernes fritidsfaciliteter. Denne bygning rummer endvidere – aflåst fra resten af bygningen – den ene af Ringkøbing Amt, døgninstitutionen Koglens afdelinger (Koglen II). Beboelsesafdelingerne er delvist sammenbyggede.

Det blev under inspektionen oplyst at pensionen anvender 250.000-300.000 kr. om året på vedligeholdelse af pensionens bygninger mv. Det blev endvidere oplyst at pensionens budgetter plejer at holde, også for så vidt angår vedligeholdelse og investering.

#### **3.2. Beboelsesafdelinger**

Beboerværelserne er fordelt på tre bygninger: Bygning Nord og Syd, som er ens, og mellembygningens 1. sal.

I bygning Syd blev værelserne 12, 16 og 17 forevist efter mit eget valg. De to første værelser er af standardstørrelse, dvs. 8 m<sup>2</sup>, det tredje et af de lidt større værelser som pensionen har nogle stykker af.

I mellembygningen blev værelse 24 forevist. Her har værelserne skråvægge og veluxvinduer.

Værelserne er som udgangspunkt malet i lyse farver og har standardmæssigt møblement.

Beboelsesafdelingernes gangarealer har brune murstensvægge og gulve i lyst linoleum.

Alle beboelsesafdelingerne har vaskesøjle og endvidere standardkøkken til tilberedning af de måltider som ikke fremstilles i pensionens storkøkken.

Annekserne er som nævnt mindre parcelhuse med tilhørende garage og overdækket terrasse. De bebos som udgangspunkt ikke af beboere som ikke har boet i en af afdelingerne først.

*Beboelsesafdelingerne og det fremviste anneks fremtrådte godt vedligeholdte og pæne.*

### **3.3. Øvrige rum**

I mellembygningens stueetage er indrettet en række fællesrum.

#### **3.3.1. Computerrum og bibliotek**

Pensionens computerrum rummer også pensionens bibliotek. Udvalget af bøger er ikke stort, men der er mulighed for at benytte biblioteket i Spandet to kilometer fra pensionen.

#### **3.3.2. Storkøkken og spisesal mv.**

Spisesalen har fået nyt linoleumsgulv for nylig, og belysningen er ændret fra armaturer med lysstofrør til lysekroner som giver indirekte lys. Pensionen ønsker lokalet indrettet med nye møbler til erstatning for de nuvæ-

rende som har et tydeligt fængselspræg. Dette ønske står øverst på pensionens investeringsplan for år 2002.

Spisesalen danner også rammen om pensionens morgensamling.

Ved siden af spisesalen er personalets kaffestue placeret.

Bag spisesalen ligger pensionens storkøkken som er stort og lyst og standardmæssigt indrettet.

I mellembygningens stueetage er endvidere et depotrum hvor pensionen opbevarer de af beboernes effekter som ikke må udleveres, eller som det af pladshensyn ikke er muligt at udlevere.

### **3.3.3. Dagligstue**

Dagligstuen rummer bl.a. pensionens fælles fjernsyn. Pensionens parabolantenne giver adgang til 40 kanaler.

### **3.3.4. Motionsrum og billardrum**

Rummene aflåses når de ikke er i brug.

### **3.3.5. Kælder**

I mellembygningens kælder findes pensionens vaskeri hvor beboernes arbejdstøj vaskes. Det blev under inspektionen oplyst at loftet trænger til at blive renoveret, og at renoveringen er opført i vedligeholdelsesplanen.

Kældergulvet er belagt med fliser bortset fra depotrummet hvor arbejdstøjet opbevares og udleveres mod indlevering af beskidt tøj.

*Disse rum fremtrådte godt vedligeholdte og pæne – bortset fra vaskeriets loft som jeg går ud fra nu er renoveret eller bliver det inden for en overskuelig fremtid.*

*Storkøkkenet fremtrådte rent og pænt, og renoveringen af spisesalen fremstod som meget vellykket.*

### **3.4. Øvrige bygninger**

#### **3.4.1. Stalde**

Pensionens stalde er adskilt i en malkestald og en løsdriftsstald. Pensionens landbrug drives økologisk. Kalvene går nu hos køerne i stedet for som tidligere hurtigt at blive taget fra, og dette har medført et markant fald i dødeligheden blandt kalvene. Udover ca. 200 stk. malkekvæg (og kalve) har pensionen får.

#### **3.4.2. Værksteder mv.**

I værkstederne repareres alle pensionens maskiner og biler. Pensionen råder over en mindre lastbil, to busser og en personbil. Udover almindeligt værkstedsudstyr er her også en esse, ambolt og drejebænk. Værkstederne er åbne for beboerne efter arbejdstids ophør og med undtagelse af drejebænken kan samtlige faciliteter benyttes uden personalets tilstedeværelse. På loftet over værkstederne er der et mindre lager til brug for værkstederne.

Pensionen råder endvidere over et skæreri hvor der produceres tømmer og hegnspæle til eget brug. Pensionens mølleri producerer foderblandinger udelukkende til eget brug. Mellem skæreriet og møllерiet er der et lagerrum til opbevaring af ensilage til pensionens kreaturer.



I maskinhuset er de maskiner som benyttes i landbruget og til skovdriften, placeret. Der er planlagt udskiftning af maskinhusets udtjente eternit-tag.

Om udskiftningen blev det under inspektionen oplyst at Dansk Eternitfabrik i Aalborg i 1995 har givet tilsagn om udskiftning af taget på maskinhuset. Det blev endvidere oplyst at tilsagnet omfatter såvel materialer som oplægning, og at Pensionen Lyng derfor ikke får udgifter på dette nødvendige arbejde.

Dette arbejde er i pensionens investeringsplan for år 2002 (af 16. november 2001) anført med en udgift på 125.000 kr., som altså ikke – må jeg forstå – skal afholdes af pensionen.

### **3.4.3. Omklædningsrum mv.**

Den tidligere kostald der nedbrændte i 1992, fungerer efter genopførelsen som velfærdsbygning og rummer bl.a. omklædningsrum og bade- og toilettrum til brug for pensionens beboere i arbejdstiden. Bygningen har adskilte afdelinger for mænd og kvinder.

*Bade- og omklædningsforholdene fremtrådte velgennemtænkte og nydelige.*

*Pensionens bygninger fremtrådte generelt meget indbydende og pæne og godt vedligeholdt inde og ude. Idet jeg går ud fra at taget på maskinhuset nu er udskiftet eller står umiddelbart foran udskiftning, giver de bygningsmæssige forhold mig ikke anledning til bemærkninger.*

## 4. Belæg og klientel

Beboerne opholder sig i pensionen i gennemsnitligt 7½ måned. Pensionen modtager ofte personer som er idømt lange domme og derfor har behov for en langvarig udslusning. Derfor og på grund af kompetencereglerne i § 1, stk. 2, i Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 389 af 17. maj 2001 om anbringelse af dømte i institution mv. uden for fængsel eller arresthus, bliver mange af beboerne udstationeret med Direktoratet for Kriminalforsorgens mellemkomst og ikke direkte fra fængslerne. En enkelt beboer har boet på Pensionen Lyng i mere end 30 år. Den pågældende beboer indgår ikke i beregningen af den gennemsnitlige opholdstid. Det blev under inspektionen oplyst at den gennemsnitlige opholdstid er stigende.

Pensionen har kun få beboere med anden etnisk baggrund end dansk, og de spiller derfor ikke nogen dominerende rolle i pensionen. Der er dog næsten altid beboere med anden etnisk baggrund end dansk.

Efter Folketingets vedtagelse af voldspakken er der et stigende antal unge på 16-18 år blandt beboerne.

Pensionen modtager kvindelige beboere og har som regel 2-3 kvinder boende ad gangen - af og til enlige forsørgere. Af den grund har pensionen haft børn i op til 7-8 års alderen boende. Børnene indskrives i en lokal integreret daginstitution eller Skarrild Skole. De enlige forsørgere er som regel blevet modtaget af pensionen som varetægtssurrogat, og efter dom er de pågældende fortsat i pensionen som alternative strafafsonere. Enlige forsørgere placeres i et af pensionens annekser. På tidspunktet for inspektionen havde pensionen et prøveløsladt ægtepar boende i annek 1. Det blev under inspektionen oplyst at tilstedeværelsen af kvindelige beboere har en positiv afsmitning på resten af pensionens beboere som gør sig mere umage med hygiejne og rengøring.

## 5. Beskæftigelse

Beboerne har som udgangspunkt arbejde på pensionen, primært i landbruget. Arbejdet består hovedsageligt i pasning af dyrene og vedligeholdelse og renholdelse af bygninger, maskiner mv. Der-

til kommer driften af pensionens 400 tdr. land agerjord og skov. Jorden drives med pensionens egne maskiner, men med hjælp fra en maskinstation til særlige opgaver. Med til landbrugsdriften hører endvidere oprensning af 13 km grøfter med en rende graver.

Pensionen dyrker en del grøntsager til pensionens eget brug.

Køkkenet giver beskæftigelse til to beboere til hjælp for pensionens økonomi, og produktionsskolen, hvor der bl.a. svejdes metal, beskæftiger op imod fem beboere.

Derudover har enkelte beboere arbejde eller anden beskæftigelse uden for institutionen, fx som landbrugselever på landbrugsskolen i Grindsted.

Produkterne fra landbrugsdriften udgør en værdi af 3½ mio. kr. på årsbasis hvilket giver et væsentligt tilskud til pensionens budget. Institutionens værksteder er derimod interne servicevirksomheder, og heller ikke produktionsskolen har nogen (positiv) budgetmæssig betydning.

Det blev under inspektionen oplyst at der under den forsamling som alle beboere som udgangspunkt deltager i, gøres meget ud af at informere om pensionens beskæftigelsestilbud således at beboerne ved hvad de går ind til.

## **6. Fritidsaktiviteter**

Der arrangeres ture ud af huset næsten hver dag. En gang om ugen er der mulighed for at spille badminton i Stakroge, og der arrangeres ofte ture til svømmehallen i Brande. Pensionen er i besiddelse af en del cykler til brug for beboerne, og pensionen har også fiskeudstyr og kanoer som beboerne kan benytte. Endvidere gives der tilbud om kulturelle arrangementer i form af biograf- og teaterforestillinger.

De to faste ugentlige købmandsture suppleres jævnligt med spontane udflugter til kiosken på en tankstation.

Endvidere har pensionens beboere adgang til pensionens værkstedslokaler som i fritiden kan benyttes uden personalets tilstedeværelse. Blandt de øvrige muligheder for indendørs aktivitet er bordtennis og billard. Pensionen stiller en computer til rådighed for beboerne – dog uden internetforbindelse. Enkelte beboere får undtagelsesvist tilladelse til at benytte institutionens personalecomputer og får dermed adgang til Internettet.

Beboernes adgang til bibliotek er omtalt ovenfor under pkt. 3.3.1.

## **7. Forplejning og opholdsbetaling**

Pensionens beboere betaler for deres ophold efter Direktoratet for Kriminalforsorgens almindelige regler og takster. Pensionen har i særlige tilfælde mulighed for – efter en konkret vurdering – at nedsætte beløbets størrelse, eller helt at friholde en beboer for opholdsbetaling for f.eks. at undgå at en beboer må betale dobbelt husleje, jf. § 3, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 396 af 17. maj 2001 om betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner. Efter samme bestemmelse har pensionen mulighed for at nedsætte betalingen hvis den pågældende beboer derved får mulighed for at opretholde sine tidligere forpligtelser mens et rimeligt beløb bevares til rådighed. Nedsættelse eller bortfald af betalingen skal under alle omstændigheder ske hvis det er nødvendigt for at sikre at beboeren mindst har et beløb til rådighed der svarer til det vederlag som udbetales til personer der beskæftiges af kriminalforsorgen, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4. Det manglende beløb der opstår i forbindelse med nedsættelse eller bortfald af betalinger efter ovenstående regler går fra pensionens rådighedssum.

Mandag til fredag tilbereder centralkøkkenet dagens varme måltid der spises midt på dagen. De øvrige måltider tilbereder beboerne selv på afdelingerne. De enkelte afdelinger skiftes dog til at lave søndagsmiddag for hele institutionen. Alle beboere har pligt til at medvirke ved tilberedningen af dette måltid, som ud over søndage også serveres på visse helligdage.

Køkkenet leverer dagligt alle nødvendige råvarer. Pensionen er selvforsynende med mælk og grøntsager. Beboerne betaler for forplejningen efter kriminalforsorgens almindelige regler.

Det blev under inspektionen oplyst at der er stor tilfredshed med forplejningsordningen blandt pensionens beboere. Jeg og mine medarbejdere fik i forbindelse med inspektionen serveret dagens varme måltid.

*Forplejningen giver mig ikke anledning til bemærkninger.*

## **8. Lægebetjening**

Pensionen anvender lægehuset i Sdr. Felding som bl.a. ordinerer medicin til narkosedligeholdelse og -nedtrapning. Pensionen anvender de lokale tandlæger i Kibæk og Grindsted.

Al medicin opbevares i pensionens administrationsbygning i et aflåst pengeskab. Den medicin der skal bruges i dagens løb, opbevares i en aflåst skuffe i personalets vagtstue.

*Jeg beder pensionen om at oplyse hvorledes lægejournalerne opbevares.*

## **9. Kontakt til omverdenen**

Eventuelle besøg til pensionens beboere afvikles i weekenden og om aftenen. Beboerne har mulighed for at have overnattende gæster efter aftale med personalet.

Der er opsat korttelefon i pensionen, og beboerne har endvidere tilladelse til at medbringe mobiltelefoner. Pensionen har dog været nødsaget til at forbyde brugen af mobiltelefoner i arbejdstiden af sikkerhedsmæssige grunde.

## 10. Husordenens bestemmelser om udgang og talsmandsordning

### 10.1. Udgang

Justitsministeriets tidligere gældende cirkulære af 6. januar 1985 om overførsel af domfældte i medfør af straffelovens § 49, stk. 2, til behandlingsinstitutioner og plejehjem mv., indeholdt bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 4.

...

Stk. 2. Anstalten (...) forelægger sagen for Justitsministeriet til afgørelse. Såfremt overførsel anbefales, skal anstalten (...) inden forelæggelsen i samarbejde med visitationsmyndigheden, jfr. stk. 3 og 4, have fastlagt de nærmere retningslinier for opholdet, herunder hvilke vilkår, der skal gælde for opholdet, hvis domfældte overføres, herunder om der skal gælde særlige begrænsninger i domfældtes frihed, fx at tilladelse til at forlade institutionen uden ledsagelse kun må gives med samtykke af anstalten (...) eller Justitsministeriet, i hvilket omfang anstalten (...) og eventuelt afdelingen skal underrettes om forløbet af anbringelsen, væsentlige ændringer i forholdene, overtrædelse af vilkårene m.v., og efter hvilke retningslinier opholdet i institutionen kan bringes til ophør. Såfremt det findes hensigtsmæssigt, kan anstalten (...) træffe aftale med en afdeling af kriminalforsorgen om, at denne forhandler med visitationsmyndigheden med henblik på fastlæggelse af de nævnte retningslinier.

Stk. 3. Vedrører sagen overførsel til en institution under kriminalforsorgen, sker fastlæggelsen af de nævnte retningslinier i samarbejde med institutionen.

...

§ 7. Ophold i institutionen sker på vilkår, at domfældte ikke begår strafbart forhold. I det omfang andet ikke er fastsat i henhold til § 4, stk. 2, gælder i øvrigt de almindelige regler for ophold i vedkommende institution.

Stk. 2. De vilkår, som er aftalt i henhold til § 4, stk. 2, eller som er fastsat af Justitsministeriet i forbindelse med overførselsbeslutningen, kan kun ændres med Justitsministeriets samtykke.

...”

I forbindelse med inspektionen den 1. marts 1999 af Pensionen Skejby stillede inspektionschefen ved Folketingets Ombudsmand bl.a. spørgsmål ved pensionens udmøntning af de vilkår som Direktoratet for Kriminalforsorgen havde fastsat

(”pensionsvilkår”). I en udtalelse af 31. oktober 2000 i denne sag oplyste Direktoratet for Kriminalforsorgen at direktoratet og pensionsforstanderne på et møde den 28. og 29. februar 2000 havde drøftet forståelsen af pensionsvilkår og fængselsvilkår, og at der på mødet var enighed om at indholdet af pensionsvilkårene skal beskrives på følgende måde i alle pensioners husordener:

”Alle beboere skal være hjemme på pensionen senest kl. 23, med mindre andet er aftalt med personalet. Ved sygdom skal beboeren være på pensionen hele tiden.”

Direktoratet oplyste endvidere at hovedreglen fortsat vil være at beboeren fra søndag til torsdag skal være tilbage på pensionen senest kl. 23.00, således at beboeren fredag efter arbejdstids ophør kan tage på weekend indtil søndag aften kl. 23.00. Direktoratet anførte endvidere at formuleringen også medførte at beboere der har natarbejde ikke skal være tilbage på pensionen senest kl. 23.00, ligesom beboere efter eget ønske kan blive på pensionen i weekenden.

Direktoratet oplyste desuden at der på mødet blev opnået enighed om at erstatte betegnelsen ”pensionsvilkår” med følgende formulering: ”Udregiver sig de regler, der gælder for ophold på pensionen”. Direktoratet oplyste endelig at der blev opnået enighed om at der i indstillingen om afsoning i medfør af straffelovens § 49, stk. 2, eller udstationering i mere end tre måneder, skal gøres opmærksom på om pensionen/statsfængslet undtagelsesvist ønsker mere restriktive vilkår end ”pensionsvilkår”, således at Justitsministeriet/direktoratet er opmærksom herpå. Herved undgås at Justitsministeriet/direktoratet fastsætter pensionsvilkår som af pensionen udmøntes som fængselsvilkår.

Direktoratet fandt på denne baggrund ikke at der fremover burde kunne opstå uoverensstemmelse mellem det vilkår som Justitsministeriet/direktoratet har fastsat, og pensionens udmøntning heraf.

Ombudsmanden tog i opfølgingsrapport af 29. december 2000 vedrørende inspektionen den 1. marts 1999 af Pensionen Skejby det oplyste til efterretning.

I Pensionen Lyngs husorden er følgende fastsat om hjemkomsttidspunkt (under § 1 om weekend og andet fravær):

”Beboeren skal være hjemme senest kl. 22.00, medmindre andet er aftalt med medarbejderne.”

Det blev under inspektionen oplyst at pensionens husorden (i form af et tillæg af 26. oktober 2001) på tidspunktet for inspektionen var under godkendelse i Direktoratet for Kriminalforsorgen.

*Jeg beder pensionen og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse hvorfor husordenen ikke er affattet i overensstemmelse med det som der blev enighed om på mødet i februar 2000.*

## **10.2. Talsmandsordning**

Der er også på dette område med straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden kommet detaljerede regler. Jeg henviser til lovens § 34 om de indsattes indflydelse på deres tilværelse under strafudståelsen, og til Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 (talsmandsbekendtgørelsen).

Det er reglernes klare udgangspunkt at der skal være en talsmandsordning. Kun hvis de indsatte ikke ønsker at vælge talsmænd, kan der – i stedet for en egentlig talsmandsordning – blive tale om møder med alle indsatte eller grupper af indsatte, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Det er i Direktoratet for Kriminalforsorgens skrivelse nr. 74 af 16. maj 2001 om talsmandsbekendtgørelsen forudsat at institutionens leder fastsatte nærmere regler om de indsattes medindflydelse inden bekendtgørelsen trådte i kraft.



Om beboernes medindflydelse fremgår følgende af husordenens § 8:

”Beboerne har pligt til at deltage i afdeling- og fællesmøder, der dels kan være faste tidspunkter, dels efter behov.

Der kan, såfremt beboerne ønsker det, oprettes talsmandsordning.”

Pensionen har ingen talsmandsordning, men der er fastsat detaljerede regler for indførelse af en talsmandsordning hvis beboerne skulle ønske det (regler om antallet af talsmænd, hyppighed af valg, om valg af evt. fællestalsmand, valgproceduren og hyppigheden af drøftelser med talsmændene såvel på afdelings- som institutionsniveau).

*Husordenen er meget kortfattet på dette punkt. Jeg går ud fra at bekendtgørelsens regler og de nærmere regler som pensionen har fastsat om beboernes medindflydelse, er umiddelbart tilgængelige for beboerne.*

## **11. Aviser**

Efter fuldbyrdelseslovens § 58, stk. 1, skal en indsat have mulighed for at holde sig orienteret bl.a. ved avislæsning. Efter lovens § 58, stk. 3, bør udenlandske indsatte så vidt muligt have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger mv. på deres eget sprog.

*Jeg beder pensionen oplyse hvorledes pensionen forholder sig til disse bestemmelser.*

## 12. Euforiserende stoffer

Det blev under inspektionen oplyst at der af og til er stoffer i pensionen, men at det som regel straks bliver opdaget da kontakten mellem personalet og beboerne er tæt.

Når pensionen modtager narkomaner, ordineres som hovedregel nedtrapning.

*Om pensionens opbevaring af medicin henviser jeg til pkt. 9 ovenfor.*

*Jeg beder pensionen oplyse hvorledes pensionen forholder sig til eventuelle aftaler mellem det amtskommunale misbrugscenter og beboere om metadonvedligeholdelse mv.*

## 13. Medarbejdere

Pensionen har 18 medarbejdere i alt foruden forstanderen og viceforstanderen. Af medarbejderne er syv i døgtjeneste, mens fire udelukkende er tilknyttet arbejdsdriften. Pensionens økonomi er deltidsansat.

I min rapport i forbindelse med min inspektion den 14. december 2000 af Pensionen Brøndbyhus anførte jeg bl.a. følgende:

”I forbindelse med min inspektion den 3. november 1998 af Pensionen Engelsborg blev spørgsmålet om sikkerheden for beboerne og de ansatte hvis der kun er en funktionær på vagt på pensionerne om natten og i weekender, rejst over for Direktoratet for Kriminalforsorgen. Dette emne blev efter pensionens oplysninger under inspektionen også drøftet i forbindelse med direktoratets interne inspektion af Pensionen Brøndbyhus i 1998.

Direktoratet for Kriminalforsorgens regler forudsætter nu at der er dobbeltbemanding hele døgnet. Fra kl. 17 til kl. 8 er der altid to funktionærer på vagt. Indtil kl. 17 vil altid enten forstanderen, viceforstanderen eller kontorassistenten være til stede, foruden vagten. Personalet på Pensionen Brøndbyhus er glade for forbedringerne som følge af direktoratets ændrede regler. De ændrede regler har også resulteret i en øget aktivitet ud af huset i weekenderne.”

Det fremgår af pensionens brev af 4. januar 2002 (pensionens bemærkninger til det udsendte referat af samtalerne med pensionens ledelse) at der kun er delvist dobbeltbemanding i weekenden. Som det fremgår af citatet ovenfor, anførte jeg i forbindelse med min inspektion af Pensionen Brøndbyhus at Direktoratet for Kriminalforsorgens regler forudsætter dobbeltbemanding hele døgnet.

*Jeg beder pensionen oplyse hvorfor der ikke er dobbeltbemanding i hele weekenden.*

Pensionen har endvidere en psykiatrisk konsulent tilknyttet fire timer om måneden.

Det blev under inspektionen oplyst at samarbejdet i personalegruppen efter ledelsens opfattelse er velfungerende. Der er imidlertid til tider problemer med at fastholde personalet, bl.a. på grund af pensionens geografiske placering. Det blev i den forbindelse også nævnt at pensionen har mistet medarbejdere til døgninstitutionen Koglen der som nævnt er nabo til pensionen. Lønforholdene er generelt bedre på de amtskommunale sociale områder.

På tidspunktet for inspektionen overvejede pensionen at indføre en afhentningsordning (ved stationen i Brande), og dermed muligvis bidrage til en bedre fastholdelse af personalet.

Der er ikke mange sager om vold mod personalet – i 2001 var der kun en enkelt. Trusler om vold forekommer, men er ikke en del af pensionens hverdag. Pensionens ledelse tilskriver den relativt fredelige omgangstone fraværet af euforiserende stoffer og alkohol.

Pensionen har et godt samarbejde med Direktoratet for Kriminalforsorgen.

## **14. Tilbageførsel/bortvisning og gennemgang af sager om tilbageførsel**

Det blev under inspektionen oplyst at det reelt er pensionen der træffer afgørelse om hvorvidt beboere skal bortvises når bortvisningen er begrundet i overtrædelse af pensionens husorden. Direktora-

tet for Kriminalforsorgen (eller fængslerne) kan have fastsat særlige vilkår for opholdet på pensionen, og har derfor kompetencen, hvis vilkårene overtrædes. Der er tale om 7 – 8 personer om året i gennemsnit. Der bliver først givet en advarsel inden der skrives til bortvisning/tilbageførsel.

Jeg modtog som nævnt efter min anmodning de sager om bortvisning/tilbageførsel som Pensionen Lyng har haft efter straffuldbyrdeslovens ikrafttræden (pr. 1. juli 2001) og frem til tidspunktet for varslingen af inspektionen (den 2. november 2001) – i alt tre sager.

Alle tre sager vedrører tilbageførsel til moderinstitutionen på grund af indsmugling og/eller rygning af hash. I to af sagerne er det oplyst at beboerne var udstationerede (i henhold til moderinstitutionens bestemmelse), mens Direktoratet for Kriminalforsorgen i den tredje sag (en ung strafafsoner) havde truffet afgørelse om at straffen skulle fuldbyrdes på Lyng, jf. straffuldbyrdeslovens § 78, stk. 1.

I alle tre sager er den samme, bestemte, episode omtalt. Den 5. september 2001 blev der ved visitation af A's person fundet 20,5 g hash (i hans pung). Efter afhøring af tre involverede beboere blev det lagt til grund at der var sket en indsmugling den 2. september 2001 af 50 g hash, og at indsmuglingen var sket efter anmodning fra A. For A's vedkommende medførte episoden en øjeblikkelig tilbageførsel til moderinstitutionen, mens episoden for B, der havde taget hashen med ind i pensionen, medførte udgangsspærring indtil den 2. november 2001 (dvs. for hele den resterende strafudståelsesperiode). B blev endvidere meddelt en advarsel (advarslen er dog alene omtalt i personjournalen, jf. nedenfor under pkt. 15.2.1.). Den tredje beboer, C, blev involveret i indsmuglingssagen fordi A under afhøringen oplyste at han havde købt de 20 g hash af C. Også C blev meddelt en advarsel – ikke som følge af episoden den 2. september 2001, men fordi han under afhøring erkendte at have taget hash med ind i pensionen på et tidligere tidspunkt.

Min gennemgang nedenfor af de tre sager vedrører hovedsageligt den nævnte episode den 2. september 2001 og pensionens sagsbehandling som følge heraf.

### 14.1. Sag nr. 1

For A medførte episoden den 2. september 2001 som nævnt en tilbageførsel til moderinstitutionen. Tilbageførslen skete den 5. september 2001.

Af pensionens notat af 5. september 2001 fremgår bl.a. følgende:

”Lyng har gennem nogen tid haft mistanke om, at A sælger hash og måske andre stoffer. Oplysninger fra medbeboer X, som institutionen anser for at tale sandt, er følgende:

A får via medbeboer indsmuglet hash og måske piller. Den 2.9.01 havde A flere telefonsamtaler med en medbeboer B, der var på weekend. Ved hjemkomsten fremviste B en hashplade, der af X blev vurderet til ca. 50 gr. B opsøgte A, men X så ikke, at hashen blev overdraget A.

X har endvidere oplyst, at A ruller cigaretter indeholdende hash, som han dels praler med at kunne ryge ’offentligt’, dels sælger til yngre beboere.

...

Den 4.9.01 så X, i forbindelse med at A fik sin ugeløn, at der i As pung lå 1 plade hash – måske 6-7 gram.

På baggrund af ovenstående bestemt, at der i henhold til Fuldbyrddelseslovens § 60, stk. 1, nr. 2, skal foretages undersøgelse af A’s person og værelse, hvilket han accepterer. I hans tegnebog findes 20,5 gr. hash.

Han fortæller, at han den 27.8.01 købte 20 gr. hash af C, cpr.nr. Pris kr. 30,- pr. gram. Udtaler, at han ikke har yderligere at oplyse vedr. den fundne hash.

Foreholdt øvrige ovenstående oplysninger vedr. B, hvilket han nægter kendskab til.

A nægter ligeledes at have solgt hash eller andet til medbeboere. Erklærer, at hashen er til eget forbrug og at han ryger 2-3 gange dagligt.

#### Undersøgelse:

Tegnebog, hvori fundet 20,5 gr. hash.

Lommer, hvori fundet 1 stk. ’Christiania-cigaret’, som ...oplyser indeholder hash.

Værelse, hvor der ikke blev fundet ulovlige genstande.

Tilbageført til Statsfængslet i (...), efter aftale med viceinspektør (...).

Det lægger til grund, at A har overtrådt Fuldbyrdeleslovens § 49, nr. 1, samt Husordenens § 13.

A der har haft lejlighed til at udtale sig. Han er vejledt om sine rettigheder. Som ovenfor anført har han ikke ønsket at udtale sig yderligere.

A har ikke haft mulighed for at udtale sig om overførslen, idet han, for at forebygge evt. undvigelse, ikke blev informeret herom før tilbageførslen kl. 13.05, den 5.9.2001.

Statsfængslet i (...) bedes anke vejlede A.

Hash 20,5 gram og 1 stk. 'Christiania-cigaret' konfiskeret i henhold til Fuldbyrdeleslovens § 73, stk. 1 og afleveret til Politiet i henhold til Konfiskationsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, nr. 1.

Vidner: [navnet på to medarbejdere; min bemærkning].”

I forbindelse med sagsgennemgangen i tilknytning til Folketingets Ombudsmands inspektionschefes inspektion den 1. marts 1999 af Pensionen Skejby (mit j.nr. 1999-136-628 PH, Direktoratet for Kriminalforsorgens j.nr. (juridisk kontor) 1999-452-68) blev der rejst spørgsmål om hvorvidt pensionen i to konkrete sager havde opfattet sig som værende kompetent til at træffe afgørelse om tilbageførsel af to beboere, og hvorvidt afgørelsen om tilbageførsel rent faktisk var truffet af den kompetente myndighed (moderinstitutionen). Inspektionschefen havde i den forbindelse henvist til pensionens formulering i journalarkene i de to sager.

Pensionen oplyste efterfølgende at pensionen i ingen af sagerne havde opfattet sig som værende kompetent til at træffe afgørelser og faktisk heller ikke havde gjort det. Direktoratet for Kriminalforsorgen henholdt sig i sin udtalelse til det som pensionen havde anført, men udtalte at ”pensionen fremover bør formulere journalnotaterne mere præcist, således at det klart fremgår, hvem der har truffet beslutning om tilbageførsel”, hvilket direktoratet samtidig havde gjort Pensionen Skejby bekendt med.

Ombudsmanden tog i sin opfølgingsrapport (af 29. december 2000) det oplyste til efterretning og foretog sig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg forstår notatet citeret ovenfor ("efter aftale med viceinspektør") på den måde at afgørelsen om tilbageførslen af A blev truffet af statsfængslet på grundlag af pensionens mundtlige oplysninger om afhøringen af A vedrørende episoden den 2. september 2001.

I modsætning til afgørelsen om tilbageførsel tyder formuleringen af passus om konfiskationen på at afgørelsen om konfiskation blev truffet af pensionen.

*Jeg beder pensionen oplyse om jeg har forstået dette korrekt.*

Efter § 1, stk. 1, i Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 386 af 17. maj 2001 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner (konfiskationsbekendtgørelsen) behandles sager om konfiskation i forhold til den indsatte efter disciplinærstrafbekendtgørelsens §§ 5-9.

De særlige processuelle regler i disciplinærstrafbekendtgørelsen – som rækker ud over forvaltningslovens minimumsregler og som ikke finder anvendelse i forbindelse med overvejelser om og ikendelse af disciplinærstraf i kriminalforsorgens pensioner – finder således anvendelse i konfiskationssager i fuldt omfang (tilsvarende gælder sager om modregning af erstatningsbeløb over for indsatte (jf. § 3 i direktoratets bekendtgørelse nr. 387 af 17. maj 2001 (modregningsbekendtgørelsen)).

*Hvis pensionen har truffet afgørelse om konfiskationen, beder jeg pensionen og direktoratet om udtalelser om i hvilket omfang der er forholdt i forhold til de processuelle regler i disciplinærbekendtgørelsens §§ 5-9.*

## **14.2. Sag nr. 2**

Det fremgår af sagen vedrørende denne beboer (der udstod straf på pensionen efter Direktoratet for Kriminalforsorgens bestemmelse) at han opholdt sig på pensionen i perioden 1. august – 18. oktober 2001. Sidstnævnte dato blev han overført

fra pensionen til Statsfængslet (...) på grund af grove og gentagne overtrædelser af husordenen, jf. husordenens § 17 og straffuldbyrdslovens § 78, stk. 4.

I personjournalen er beboeren noteret for at have modtaget fem advarsler i den nævnte periode (henholdsvis den 16. august, 6. september (jf. afhøring den 5. september), 20. september, 8. oktober og 11. oktober 2001) fortrinsvis for ikke at følge medarbejdernes anvisninger og for hashrygning/indsmugling af hash.

#### **14.2.1. Advarslen den 6. september 2001:**

Om denne advarsel er i personjournalen under overskriften ”Disciplinære forhold, Disciplinær afgørelse” oplyst følgende under datoen 11. september 2001:

”6.09.01 ADVARSEL for overtrædelse af husordenens § 13 ved den 2.9.01 at have indsmuglet 50 gr. hash efter weekend hos moderen.

6.09.01 UD GANGSSPÆRRET for resten af opholdet på Lyng (til 2.11.01) i medfør af Fuldbyrdslovens § 49, nr. 1 og 2. Undersøgelsesblad nr. 4”

I et notat af 5. september 2001 er anført følgende om sagen:

”AFHØRING af B, cpr.nr...

B vejledt i henhold til Disciplinærbekendtgørelsens § 7. Han foreholdes mistanke om indsmugling af ca. 50 gram hash. B ønsker at udtale sig.

B forklarer, at A før sidste weekendudgang bad ham tage til Århus for hos A's lillebroder at hente 50 gram hash og tage hashen med til Lyng.

B traf lillebroderen, som han ikke kender navn på, som aftalt. Fik overdraget hashen, tog den med til Lyng og gav den til A. Benægter at have foretaget sig andet ulovligt. Nægter at have modtaget vederlag – der var tale om ren vennetjeneste.

For overtrædelse af Husordenens § 13 og i medfør af Fuldbyrdslovens § 49, nr. 1 og 2, inddrages tilladelsen til udgang fra Lyng i resten af strafudståelsesperioden.



Klagevejledt.

Vidne: (navn på vedkommende medarbejder).”

*Fuldbyrdelsesbekendtgørelsen blev ophævet med Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 398 af 17. maj 2001. Jeg går derfor ud fra at det beror på en skrivefejl at der i notatet er henvist til fuldbyrdelsesbekendtgørelsen og ikke til straffuldbyrdelsesloven.*

En afgørelse kan ikke tillægges retsvirkninger (og herunder gentagelsesvirkning) før den er meddelt afgørelsens adressat. Det fremgår ikke af notatet af 5. september 2001 – men udelukkende af personjournalen – at beboeren blev meddelt en advarsel.

*Jeg beder pensionen om at oplyse om – og i givet fald på hvilken måde – beboeren fik meddelt en advarsel.*

Disciplinærbekendtgørelsens § 4 lyder således:

”Hvis overtrædelsen har givet anledning til andre foranstaltninger efter straffuldbyrdelsesloven, bortset fra erstatning og konfiskation, kan der kun ikendes disciplinærstraf i det omfang afgørende ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kræver det”.

Bestemmelsen er et udtryk for det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

*Hvis pensionen har meddelt beboeren såvel en udgangsspærring som en advarsel med gentagelsesvirkning, beder jeg pensionen om en udtalelse om retsfølgen, jf. princippet i disciplinærbekendtgørelsens § 4. Jeg sigter til at den pågældende beboer efter udgangsspærringen var afskåret fra at fungere som hashkurer.*

**14.2.2. Advarslen den 8. oktober 2001:**

I personjournalen er oplyst følgende:

”05-10-2001

**Personlige forhold**      **URINPRØVE:**

... mødte ikke til morgenmøde igen i dag. Blev på begrundet mistanke om hashrygning sendt til urinprøve.

08-10-2001

**Disciplinære forhold**      **URINPRØVE:** Lægehuset har meddelt at ... ikke medvirkede til at aflægge urinprøve.

Notat vedr. 5.10.01

08-10-2001

**Disciplinære forhold**      **5.10.01 ADVARSEL** Nægtelse af medvirken til at aflægge urinprøve betragtes som bevis på at misbrug (hash) har fundet sted. ...benægter at have taget hash eller andet. Advarsel tildelt, jf. Husordenens § 13.

Er klagevejledt.”

Pensionen har, som det fremgår af personjournalen, ved sin afgørelse om at tildele beboeren en advarsel lagt til grund at han har røget hash. Pensionen har som grundlag herfor henvist til det forhold at den pågældende har nægtet at aflægge urinprøve.

*Før jeg foretager mig mere i sagen – og herunder eventuelt tager stilling til grundlaget for den bevisvurdering som førte pensionen til at tildele beboeren en advarsel – beder jeg pensionen om at sende mig det nævnte notat vedrørende 5. oktober 2001 som ikke er blandt de akter som jeg har modtaget.*

Beslutningen om at afkræve beboeren en urinprøve blev efter det oplyste taget med henvisning til ”begrundet mistanke om hashrygning”. Det fremgår af personjournalen at beboeren i mindst et tilfælde forud for den 5. oktober 2001 er udeblevet fra morgenmøde.

*Hvis det ikke fremgår af notatet vedrørende den 5. oktober 2001, beder jeg pensionen oplyse om de faktiske oplysninger som mistanken om hashrygning den 5. oktober 2001 byggede på, bestod i beboerens gentagne udeblivelser fra morgenmøde eller i andre forhold.*

#### **14.2.3. Overførslen den 18. oktober 2001 til moderinstitutionen:**

Af et notat af 18. oktober 2001 fremgår følgende om overførslen af B denne dato:

”I henhold til Bekendtgørelsen om anbringelse af dømt i institutioner m.m., § 9, stk. 3, er det besluttet at bortvise B for grove og gentagne overtrædelser af pensionens husorden (§ 17).

Baggrunden for beslutningen er 8 overtrædelser af husordenen, herunder utallige konflikter omkring dagligdagen. B har været forsøgt arbejdsmæssigt placeret i hele institutionen med samme dårlig resultat. I fritiden skal der hele tiden søges grænser af, og B virker til tider som en tikkende bombe i forhold medbeboere og medarbejdere. Hans negative adfærd og dårlige indflydelse på især ”unge” medbeboere har nu et sådant omfang, at det er uforsvarligt at have ham på pensionen.

Der henvises til journalsiderne 1 – 12 incl., afhøring af 5. sept. 2001 og Vejledning om anbringelse af dømt i institution m.v. uden for fængsel og arresthus, punkt 34 og 35.

B er foreholdt den uholdbare situation og forklarer sig med et hidsigt temperament og at han i øvrigt vil være træt af at afsone i et fængsel.  
Har ikke yderligere at tilføje.

Vidne: [navnet på den pågældende medarbejder; min bemærkning]

Behandlingskonsulent ..., St..., er telefonisk orienteret om bortvisningen og grundlaget herfor.

Kriminalforsorgens afdeling i ...v/ fuldmægtig ...er telefonisk orienteret om tilbageførslen.

Bortvisningen betragtes som endelig, da pensionen i hele forløbet har taget hensyn til B's belastede fortid og unge alder.

B er ankevejledt.”

Formuleringen af notatet efterlader det indtryk at pensionen på egen hånd har truffet afgørelse om overførslen af den pågældende beboer til den udpegede moderinstitution.

*Jeg beder pensionen oplyse om jeg har forstået dette korrekt.*

Efter § 9, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 389 af 17. maj 2001 om anbringelse af dømte i institution m.v. uden for fængsel eller arresthus, skal tilbageførsel eller overførsel til moderinstitutionen ske uden ugrundet ophold, hvis den dømte er anbragt på en af kriminalforsorgens pensioner og bortvises derfra efter pensionens bestemmelse, jf. dog § 3, stk. 3.

Bekendtgørelsens § 3, stk. 3, lyder således:

”Hvis der er uenighed mellem en af kriminalforsorgens pensioner og et fængsel, et arresthus eller en afdeling om, at anbringelse på pensionen bør finde sted, afgøres spørgsmålet af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.”

*Jeg forstår bekendtgørelsens regler på den måde at en tilbageførsel/overførsel af en indsat (i modsætning til f.eks. bortvisning af en prøveløsladt eller en betinget dømt) forudsætter en aftale herom mellem pensionen og den institution som er udpeget til moderinstitution efter anbringelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1.*

*Jeg beder direktoratet om en udtalelse om hvorvidt pensionens behandling den 18. oktober 2001 af sagen om overførsel af den pågældende beboer er i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.*

### **14.3. Sag nr. 3**

Om tilbageførslen af denne beboer den 21. september 2001 er anført følgende i personjournalen under denne dato (tilførslen til personjournalen er foretaget af Pensionen Lyng):

”**TILBAGEFØRT.** Udstationeringen afbrudt pga. gentagne grove overtrædelser af husordenens § 13 ved dels i flere tilfælde selv, dels i mindst 1 tilfælde ved hjælp af medbeboer, at have indsmuglet hash på Lyng. Bortvist og tilbageført til (...). Udgangstilladelsen tilbagekaldes med henvisning til FBL § 49, stk. 1 og 2, jf. § 48.

Er klagevejledt. Vidne [navnet på den pågældende medarbejder; min bemærkning].”

Personjournalen indeholder under datoen 5. september 2001 følgende (yderligere) oplysninger i tilknytning til bortvisningen:

”Advarsel tildelt for overtrædelse af Husordenens § 13 – indsmugling af hash. C forklarer angående fravær fra skolen, at han blev opsøgt af 2 opkrævere fra hans fortid, der angiveligt blev tilfredse med at få hans kontanthjælp udleveret. Har ikke yderligere bemærkninger. I forbindelse med vidneforklaring i anden sag, vedgår C, at han indtil for en uge siden har smuglet hash ind nogle gange – til gengæld benægter han at have med den anden sag at gøre.  
Er klagevejledt.”

Det materiale som jeg har modtaget (vedrørende sagen om advarslen) indeholder endvidere et notat vedrørende afhøring den 5. september 2001 af den pågældende beboer (notatet forefindes i to eksemplarer):

”**AFHØRING** af C, cpr.nr..., i anledning af at A, (cpr.nr.), den 5.9.2001 har oplyst, at C den 27.8.01 efter forudgående aftale indsmuglede 20 gram hash.

C vejledt i henhold til Disciplinærbekendtgørelsens § 7.

C erklærer, at han ønsker at udtale sig. Han benægter derefter at have indsmuglet hash og oplyser følgende:

C forklarer, at han er vidende om, at B i forbindelse med weekendudgang, efter aftale med A skulle opsøge dennes broder i Århus og fra ham modtage 50 gr. hash, der ved hjemkomst til Lyng skulle indsmugles til A. C erklærer, at indsmuglingen fandt sted som planlagt.

C havde ikke yderligere at tilføje.

Vidne: [navnet på vedkommende medarbejder; min bemærkning].”

Det ene af de to eksemplarer af afhøringsnotatet som jeg har modtaget, er med håndskrift påført ”klagevejledt”, formentlig af pensionens forstander.

Reglerne i Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 385 af 17. maj 2001 om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørscele og behandlingen af disciplinærsager i fængsler og arresthuse (disciplinærstrafbekendtgørelsen) – herunder bekendtgørelsens § 7 som der i afhøringsnotatet er henvist til – finder som allerede nævnt ikke anvendelse i kriminalforsorgens pensioner (bortset fra de tilfælde hvor pensionen overvejer at træffe afgørelse om konfiskation eller modregning af erstatningsbeløb i hvilke tilfælde sagerne skal behandles efter disciplinærstrafbekendtgørelsens §§ 5 – 9).

Pensionernes disciplinærsager behandles efter forvaltningslovens regler og de almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Jeg henviser i det hele til kapitel 1 (Indledning og retsgrundlag) i Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 91 af 16. maj 2001 om behandlingen af sager om disciplinærstraf, konfiskation og modregning af erstatningsbeløb (disciplinærvejledningen).

*Jeg må umiddelbart lægge til grund at der ikke er udfærdiget et særskilt notat om den erkendelse af indsmugling af hash som førte til at beboeren den 5. september 2001 fik en advarsel – og som var en medvirkende årsag til bortvisningen af ham godt to uger senere.*

*Inden jeg foretager mere, beder jeg pensionen oplyse hvorfor der ikke blev udfærdiget et særskilt notat vedrørende denne del af afhøringen af den pågældende beboer. Jeg beder endvidere pensionen og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser om behandlingen af advarselssagen i henseende til meddelelse af afgørelsen, begrundelse og klagevejledning.*

Den pågældende beboer blev efter det oplyste vejledt i henhold til disciplinærbekendtgørelsens § 7.

*Jeg går ud fra at beboeren blev vejledt om de rettigheder som er nævnt i bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Jeg beder pensionen om at oplyse om jeg har forstået dette korrekt.*

#### **14.4. Anvendelsen af disciplinærbekendtgørelsens §§ 5-9 i kriminalforsorgens pensioner**

Som anført ovenfor finder de særlige processuelle regler i disciplinærstrafbekendtgørelsens §§ 5 – 9 – som rækker ud over forvaltningslovens minimumsregler – ikke anvendelse i forbindelse med overvejelser om og ikendelse af disciplinærstraf i kriminalforsorgens pensioner. Reglerne finder derimod anvendelse i forbindelse med overvejelser om konfiskation og overvejelser om modregning af erstatningsbeløb over for indsatte (jf. § 1, stk. 1 i konfiskationsbekendtgørelsen og § 3 i modregningsbekendtgørelsen).

*Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse baggrunden for at de nævnte regler ikke gælder for kriminalforsorgens pensioner.*

#### **14.5. Samtykkeerklæringer**

Alle tre sager indeholder en samtykkeerklæring underskrevet af beboeren i begyndelsen af dennes ophold på pensionen. Erklæringen har følgende ordlyd:

”Undertegnede giver herved mit samtykke til, at Lyng må videregive/indhente alle oplysninger, der har betydning for behandling af sagen.”

Jeg går ud fra at alle nye beboere bliver bedt om og underskriver en samtykkeerklæring med dette indhold.

*Jeg beder pensionen om nærmere oplysninger om til hvilket formål erklæringen indhentes, og pensionen og direktoratet om udtalelser om hvorvidt erklæringen opfylder de lovgivningsmæssige krav til samtykke, jf. persondatalovens § 3, nr. 8, og forvaltningslovens § 28, stk. 4, og § 29, stk. 2, nr. 1.*

## 15. Samlet vurdering

Efter straffuldbyrdslovens § 78 kan den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af straffetiden anbringes på hospital, i familiepleje, eller i egnet hjem eller institution – herunder i en af kriminalforsorgens pensioner.

Anbringelsen i en pension sker oftest som led i den dømtes overgang fra fængslets faste rammer til et almindeligt liv efter endt straffetid (udslusning). I forbindelse med en sådan udslusning i en pension er det den pædagogiske grundtanke at dagligdagen så vidt muligt skal fungere på samme måde som uden for kriminalforsorgens system.

Et sådant arbejde kræver på den ene side at personalet har forståelse for beboernes – i nogle tilfælde – vanskelige situation, men kræver på den anden side også at personalet kan behandle beboerne således at deres egne handlinger og valg får konsekvens for deres forhold (herunder og især deres mulighed for fortsat anbringelse i pensionen).

*Det er overordnet min opfattelse at pensionen opfylder sit formål på tilfredsstillende måde.*

*Under inspektionen fik jeg indtryk af en god indstilling hos personalet. Jeg kan dog ikke foretage en nærmere vurdering heraf idet ingen af beboerne som allerede nævnt havde ytret ønske om en samtale.*

## 16. Opfølgning

Jeg beder om at pensionens oplysninger mv. tilbagesendes gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.



## **17. Underretning**

Denne rapport sendes til Pensionen Lyng, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og pensionens beboere.

Inspektionschef

Jens Møller